

Amasya Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Dergisi
7(1), 43-62, 2018
Özgün araştırma makalesi

<http://dergi.amasya.edu.tr>

Birleştirilmiş Sınıftan Mezun Öğrencilerin Üst Eğitim Kademesinde Karşılaştıkları Sorunlar

İbrahim Gönül^{1,*} ve Rumiye Arslan²

¹Millî Eğitim Bakanlığı, Türkiye

²Amasya Üniversitesi, Türkiye

Alındı: 03.04.2017 - Düzeltildi: 10.01.2018 - Kabul Edildi: 24.01.2018

Atf: Gönül, İ. ve Arslan, R. (2018). Birleştirilmiş Sınıftan Mezun Öğrencilerin Üst Eğitim Kademesinde Karşılaştıkları Sorunlar. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 43-62.

Öz

Bu araştırmanın amacı birleştirilmiş sınıfta okuyup üst eğitim kademesine yerleşen öğrencilerin karşılaştıkları sorunları belirlemektir. Kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemiyle seçilen 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Gümüşhane ili Kelkit ilçesinde taşınmalı eğitim yapılan okullarda öğrenim gören 160 öğrenci araştırmaya dahil edilmiştir. Birleştirilmiş sınıfta okuyup üst eğitim kademesine yerleşen öğrencilerin görüşleri yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Araştırmaya katılan öğrenciler; birleştirilmiş sınıfta okumanın üst eğitim kademesinde başarılarını olumsuz etkilediğini, birleştirilmiş sınıfta okumayı önermediklerini, önermemelerinin nedeni olarak da öğretmenin diğer sınıfa ders anlatırken dikkatlerinin dağıldığını ve bunun suçunda dersleri iyi öğrenemediklerini

*Sorumlu Yazar: e-posta: gnl29@hotmail.com

ISSN: 2146-7811, ©2018

belirtmişlerdir. Öğrencilerin %75'i taşınmalı eğitim sisteminden memnun olduklarını, ileride öğretmenlik, doktorluk mesleklerini tercih edeceklerini belirtmişlerdir. Birleştirilmiş sınıfta öğrenim görmenin üst eğitim kademesinde ki okul başarısını olumsuz etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin başarılarının artırılmasına yönelik kurs, etüt ve egzersiz vb. faaliyetler düzenlenebilir.

Anahtar Kelimeler: Birleştirilmiş Sınıflar, Üst Eğitim Kademesi, Karşılaşılan Sorunlar

Giriş

Türkiye'nin kendine özgü coğrafi yapısı ve ekonomik koşulları nedeniyle temel eğitimin yaygınlaştırılması ve ilköğretimin amaçlarına ulaşması çeşitli zorlukları da beraberinde getirmiştir. Bu nedenle temel eğitim, tek tip okul yerine farklı okul tipleri ve uygulamalarla gerçekleştirilmesi zorunluluğu ortaya çıkmıştır (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB] 2002, akt. Sınmaz, 2009:19). Bu farklı uygulama sonucunda ülkemizdeki zorunlu eğitim çeşitli uygulamalara bölünmüş tam zamanlı, taşınmalı, yatılı ve birleştirilmiş sınıflı şeklinde düzenlemelere gidilmiştir. Ülkemiz şartlarındaki öğretmen eksikliği, öğrenci sayısının yetersizliği, yeterli derslik olmaması gibi sıkıntıların görülmesi sonucunda temel eğitimi aksatmamak ve öğrencileri mağdur etmemek için birleştirilmiş sınıf uygulaması ortaya çıkmış ve bu şekilde yürütülmesine neden olmuştur (Binbaşıoğlu,1999).

Binbaşıoğlu (1999), birleştirilmiş sınıflı okulda öğretimi, *“Birleştirilmiş sınıflar, iki ya da daha çok sınıfın, bir grup teşkil ederek bir öğretmen yönetiminde, birlikte eğitim almasıdır. Bu biçimde yapılacak bir öğretime, ‘birleştirilmiş sınıflarda öğretim’ denir”* şeklinde tanımlamaktadır. Ülkenin bazı bölgelerinde öğrenci sayısı, öğretmen ve derslik yetersizliği gibi nedenlerden dolayı ilköğretim okullarının birinci kademesinde birleştirilmiş sınıf uygulaması görülmektedir. Birleştirilmiş sınıf, bir derslikte birden fazla sınıfın bir araya getirilmesiyle ve grup oluşturacak şekilde, bir öğretmen tarafından okutulmasına denir (Akbaşlı ve Pilten, 1999).

Birleştirilmiş Sınıfın Uygulanma Nedeni

Ülkemizdeki eğitimin tek bir okul tipi ile değil de farklı şekillerde gerçekleşmesinin nedeni ülkemizin sosyal, ekonomik, coğrafik yapısından kaynaklanmaktadır (Taşdemir, 2012). Özellikle köy nüfuslarının azalması ve dağınık olan yerleşim birimlerinde

birleştirilmiş sınıf uygulamasına gereklilik duyulmuştur. Akbaşlı ve Pilten (1999) birleştirilmiş sınıfların köylerde bulunduğunu ve yakın bir gelecekte bu okulların varlıklarını sürdüreceklerini belirterek bunun nedeni olarak köyden şehre göç sebebiyle köylerin ve temel eğitim çağındaki öğrenci sayılarının azalmasını görmektedirler.

Birleştirilmiş sınıf uygulaması Türkiye'nin sadece bir bölgesini değil hemen hemen her bölgesini kapsayan bir uygulamadır. Özellikle nüfusun az olduğu yerleşim yerlerinde müstakil sınıflı okulların inşa edilmesinin ekonomik olmayışı birden fazla sınıfın birleştirilerek bir veya birkaç öğretmen tarafından okutulmasını gerekli kılmıştır. Birleştirilmiş sınıf eğitimi Türkiye'ye özgü bir uygulama değildir. Avrupa Birliği ülkelerinde, ABD, Kanada ve Japonya gibi birçok ülkede de yürütülmektedir. Birleştirilmiş sınıf uygulaması diğer ülkelerde olduğu gibi Türkiye gerçeklerinden biridir (Erdem, 2008).

MEB (2006) istatistiklerine göre mevcut ilköğretim okullarının yarıya yakını birleştirilmiş sınıflı okullardan oluşmaktadır. Bu okullarda görevli öğretmen ve eğitim gören öğrenci sayısı bağımsız sınıfta eğitim gören öğrencilerin yaklaşık %10'na tekabül etmektedir. MEB'in 2011-2012 eğitim öğretim yılı verilerine göre; 10.413 ilköğretim okulunda 305.201 öğrenci birleştirilmiş sınıfta okumaktadır. Buna göre Türkiye'deki ilköğretim okullarının yaklaşık %35'i birleştirilmiş sınıflı ilkokullardır (MEB, 2012).

30.03.2012 tarihli ve 6287 sayılı "İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" gereği yapılan değişiklikle 1, 2, 3 ve 4. sınıflar ilkokul; 5, 6, 7 ve 8. sınıflar ortaokul şeklinde düzenlenmiştir. Bu kapsamda yapılan değişiklikle 4+4+4 eğitim sistemine geçilmiştir. Böylelikle ilköğretim ilkokul ve ortaokul olarak bölünmüş eğitim süreleri de 4 yıl ilkokul 4 yılda ortaokul olarak değiştirilmiştir. Bu yeni düzenleme ile birleştirilmiş sınıftaki sınıf eğitim-öğretim süresi 4 yıl olup birleştirilmiş sınıftaki sınıf oluşturma biçimleri de değişmiştir (URL-1, 2017).

Birleştirilmiş Sınıf Oluşturulma Biçimleri

Tek öğretmen tarafından okutulan birleştirilmiş sınıflarda 1, 2, 3 ve 4. sınıfta okuyan öğrenciler tek bir sınıfta eğitim görürler. Tek öğretmenli bu uygulama, birleştirilmiş sınıf uygulamasında sınıf yönetimi en zor olan, müfredatın yetiştirilmesi ve kazanımların tamamıyla ilgili etkinlik yaptırmanın diğer birleştirilmiş sınıf uygulamalarına göre daha güç olduğu bir sınıf biçimidir.

Derslik sayısının yeterli olduğu ve öğrenci sayısının 20'den fazla olduğu durumlarda iki öğretmenli birleştirilmiş sınıf uygulanır. Sınıflar genellikle 1 ve 2. sınıf bir arada; 3 ve 4. sınıf bir arada birleştirilmesi uygundur. Ancak yeterli derslik olması durumunda, sınıflara göre öğrenci sayıları farklı şekillerde düzenlenebilir (1) ve (2+3+4) ya da (1+2+3) ve (4) gibi.

Üç öğretmenli birleştirilmiş sınıflar, öğrenci sayısının 40'tan fazla ve yeterli derslik olması durumunda uygulanır: 1. sınıf müstakil, 2. ve 3. sınıf birleştirilmiş, 4. sınıf ise müstakil şekilde birleştirilmesi uygundur. Yeterli sınıf olması ve sınıflardaki öğrenci dağılımları farklı birleştirilme modelleri de uygulanabilir (1+2) ve (3) ve (4) ya da (1) ve (2+3) ve (4) (Erdem, Kamacı ve Aydemir, 2005).

Öğretmenli ve Ödevli Dersler

Birleştirilmiş sınıfta dersler öğretmenli ve öğretmensiz dersler olarak iki şekilde işlenir. Öğretmenin tarafından işlenen derslere "öğretmenli dersler" denir. Öğretmenli derslerde, öğretmenin öğrencilerle direkt olarak ilgilendiği saatlerdir. Öğretmenli derslerde öğretmen dersi öğrencilerle doğrudan ilgilendiği, onlara kılavuzluk ettiği, kazandırılmak istenen bilgi, davranış ve beceri etkinliklerinin öğrencilerle birlikte yapıldığı derslerdir (Erdem, 2008). Öğretmenli derslerde, ders öğretmenle etkileşim içerisinde işlenir. Öğretmenler dersleri öğrencilerin sonraki derste kendi başına çalışma yapacakları konulara açıklık getirecek şekilde dersi işlemeli ve öğrencilerin kendi başlarına öğrenmesinin güç olduğu konulara ağırlık vermelidir (Ceyhun, 1999; Öztürk, 2002).

Öğretmen tarafından işlenen öğretmenli derslerde öğretmen bir sınıfa dersi işlerken diğer sınıf öğretmen denetiminde ödevlendirilir. Ödevlendirilen derslerde öğrenciler bireysel çalışma alışkanlığı kazanırlar. Bu derslerden istenen verimin alına bilmesi için öğretmenin süreci iyi planlaması ve yönetmesi gerekir. Öğretmen öğrencilerin yaptıkları etkinlikleri değerlendirmeli ve gerekli dönütleri vermelidir. Bu dersler öğrenciye bireysel çalışma alışkanlığını kazandıran, öğrencinin bir şeyler öğrenmesine ve ürün ortaya koymasını sağlayan bir fırsat olarak değerlendirilen derslerdir (Erdem, 2008). Ödevli dersler farklı yaş ve gelişim özelliğindeki öğrencilerin birlikte gelişmelerine ortam hazırlaması, üst sınıflarda okuyan öğrencilerin alt sınıflarda okuyan öğrencilerin öğrenmelerine yardımcı olması bakımından önemlidir (Kılınc, 2005).

Öğretmenin öğrencileri ödevlendirdiği kendi kendine çalışma saatlerinde öğrencilerin kendi öğrenmelerini kontrol etme, aktif öğrenme, işbirlikçi öğrenme, beceri kazanma, dayanışma gibi bilişsel, duyuşsal ve devinişsel olarak gelişimleri sağlanmaktadır (MEB, 2000). Birleştirilmiş sınıflarda ödevlendirilen saatte öğrencinin kendi kendilerine yaptıkları verimli çalışmalar öğretimde başarıyı artırmaktadır. Öğrencilerin kendi başlarına yaptıkları bu çalışmaların rastlantıya bırakılmaması için, öğretmen derse başlamadan önce etkinliklerle ilgili sözlü ve yazılı açıklamalarda bulunması gerekir (Akbaşlı ve Pilten, 1999). Birleştirilmiş sınıfta okuyan öğrenciler zamanlarının bir bölümünü kendi başlarına çalışarak geçirmek zorundadırlar. Bu da birleştirilmiş sınıfta okuyan öğrencilerin müstakil sınıfta okuyan öğrencilere göre bireysel çalışma etkinliklerine daha fazla süre harcamalarına neden olur (Erdem, 2008). Birleştirilmiş sınıflarda öğrenci ödevlendirilirken ödevin öğrencinin kolayca anlayabileceği etkinliklerden olması, mevcut imkânlarla belirlenen süre içerisinde ödevin bitirilmesi ve öğrencinin kendi başına ödevi bitirebileceği türden olması gerekir (Köksal, 2005). Kendi başlarına çalışmak zorunda olan öğrenciler iyi bir rehberlik sayesinde sorumluluk sahibi olmayı öğrenirler (Karaman, 2006).

Birleştirilmiş Sınıfta Karşılaşılan Sorunlar

Birleştirilmiş sınıfta verilen eğitimin niteliği, üzerinde durulması gereken önemli bir konudur. Çünkü bu öğrenciler ilkokulu bitirdikten sonra bir üst eğitim olan ortaokula başlayacaklar ve müstakil sınıflarda öğrenim görecekler. Birleştirilmiş sınıflarda aldıkları eğitim yetersiz ise öğrenci açısından büyük sorunların ortaya çıkmasına neden olacaktır. Birleştirilmiş sınıfta okuyan öğrenciler müstakil sınıfta okuyan öğrencilere göre yaşadıkları yer bakımından aldıkları eğitimi destekleyecek çevre koşullarına sahip olmadıklarından şanssız durumdadırlar. Köy yaşamında şehir yaşamına geçen bu öğrenciler büyük sorunlarla karşı karşıya kalmakta ve bu sorunları çözmekte yetersiz kalmaktadırlar. Örneğin, töre cinayetleri, arazi meseleleri, gibi olayların çoğunlukla kırsal kesimlerde görülmesinin en büyük nedenlerinden birinin burada yaşayan insanların aldıkları eğitimin yeterli olmayışından kaynaklandığı söylenebilir. Kırsal kesimde verilen eğitimin büyük bir kısmının birleştirilmiş sınıflı okullarda verildiği göz önüne alındığında toplumsallaşma ve çağdaşlaşmanın olabilmesi için orada yaşayan vatandaşlara iyi bir eğitim verilmesi, birleştirilmiş sınıflarda verilen eğitimin incelenmesi ve bu kapsamda sorunların

çözümlemesi gerekmektedir. Kazanımlara erişim düzeyi incelendiğinde birleştirilmiş sınıfta okuyan öğrencilerin müstakil sınıfta okuyan öğrencilere göre başarılarının daha düşük olması sınıf çeşidinin başarıyı etkileyen bir faktör olduğunu göstermektedir (Palavan, 2007).

Birleştirilmiş sınıflı okullarda sık sık yaşanan öğretmen değişimi öğrencileri üst eğitim kurumlarında akademik açıdan olumsuz etkilemektedir. Birleştirilmiş sınıflı okullarda yaşanan sıkıntılar öğrencilerin bu okullara karşı olumsuz bir tutum geliştirmelerine neden olmaktadır. Öğrencilerin neredeyse tamamı birleştirilmiş sınıflı okuldan sonra bir üst öğrenimlerine tek seçenek olan Yatılı Bölge Okullarında (YBO) devam etmektedir. YBO'lar aile özlemi başta olmak üzere farklı sorunların yaşanmasına yol açsa da öğrenciler temelde yoksulluk ve parasızlık nedeniyle bu okullara gitmektedirler (Şeker, 2014).

Birleştirilmiş sınıflar ile yapılan öğretimin öğrenci açısından yararlarına bakıldığında farklı gelişim, deneyim ve bilgi düzeydeki çocukların bir arada bulunması birbirlerinden öğrenmelerine, yardımlaşma ve dayanışmalarına imkân sağlayabilir (Köksal, 2005). Ancak birleştirilmiş sınıf uygulamasının ilköğretim programında yer alan amaçların çoğuna ulaşılmaması gibi sınırlılıkları vardır (Erdem, 2008). Bununla birlikte sınıf yönetiminde, ders esnasında öğrencilerde güdü kaybı olması, öğrenciler dikkatini diğer sınıf etkinliklerine yöneltmesi gibi sorunlar sınırlılık olarak gösterilebilir (Çınar, 2004).

Birleştirilmiş sınıfta okuyan öğrencilerin müstakil sınıfta okuyan öğrencilere göre matematik dersinde başarıları düşüktür. Bunun nedeni olarak öğretmen rehberliğinde işlenen matematik dersinin müstakil sınıfta fazla, birleştirilmiş sınıfta az olmasıdır. Ödevli derslerde verilen problemlerin açık ve anlaşılır olması, öğrencilerin kendi başlarına aşamayacakları güçlükte olmaması gerekir. Bu durum öğrencilerde korku ve paniğe neden olur. Bu da matematik dersine karşı nefret duyguları uyanmasına neden olur ve başarıyı düşürür (Karaman, 2006).

Birleştirilmiş sınıfta öğrenim gören öğrencilerin sosyal bilgiler dersinin kazanımlarına erişim düzeyleri bağımsız sınıfta okuyan öğrencilere göre daha düşüktür. Bu eksikliği gidermek için birleştirilmiş sınıflara özgü bir program yapılmalı, birleştirilmiş sınıflı okullara en az iki öğretmen verilerek mihver derslerin işlenişinde ortaya çıkan sorunlar giderilmelidir (Palavan, 2007).

Birleştirilmiş sınıflarla ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde, çalışmaların büyük bir kısmının öğretmen sorunları ve kazanımlara erişim düzeylerine yoğunlaşmıştır. Birleştirilmiş sınıftan mezun olan öğrencilerin üst eğitim kademesindeki başarı durumları ve bu eğitim kademesinde karşılaştıkları sorunlar üzerine yapılan araştırmaların kısıtlıdır.

Bu araştırmada birleştirilmiş sınıfta okuyup üst eğitim kademesine yerleşen öğrencilerin karşılaştıkları sorunları tespit etmek amaçlanmıştır.

Yöntem

Birleştirilmiş sınıftan mezun öğrencilerin üst eğitim kademesinde karşılaştıkları sorunları belirlemek için tarama yöntemi kullanılarak nitel araştırma yapılmıştır.

Çalışma grubu

Araştırmada uygun örneklem yöntemi kullanılarak seçilen ve Gümüşhane İli Kelkit İlçesinde MEB'e bağlı taşıma yoluyla eğitim yapılan ortaokullarda öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Çalışma grubunu 2015-2016 eğitim-öğretim yılı 2. yarısında Gümüşhane İli Kelkit İlçesinde taşıma yoluyla eğitim yapılan 75. Yıl İMKB Ortaokulu, Sadak İmam-Hatip Ortaokulu ve Gümüşgöze Ortaokulunda birleştirilmiş sınıftan mezun olup çevre köylerden taşıma yoluyla bu okullarda eğitimlerine devam öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmaya 75. Yıl İMKB Ortaokulundan 120, Sadak İmam-Hatip Ortaokulundan 33, Gümüşgöze Ortaokulundan 7 öğrenci olmak üzere toplam 160 öğrenci katılmıştır. Çalışma grubuna ait betimsel özellikler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Araştırmaya katılan öğrencilere ait betimsel istatistikler

Demografik Özellik	Kategori	f	%
Cinsiyet	Erkek	71	44,4
	Kız	89	55,6
Sınıf	5. Sınıf	57	35,6
	6. Sınıf	44	27,5
	7. Sınıf	35	21,9

	8. Sınıf	24	15,0
	2 sınıf bir	36	22,5
	3 sınıf bir	28	17,5
Sınıf biçimi	4 sınıf bir	57	35,6
	5 sınıf bir	39	24,4

Tablo 1’de görüldüğü üzere öğrencilerin 89’u (%55,6) kız, 71’i (%44,4) erkektir. Öğrencilerin 57’si (%35,6) 5. sınıf, 44’ü (%27,5) 6. sınıf, 35’i (%21,9) 7. sınıf ve 24’ü (%15) 8. sınıfta öğrenim görmektedir. Öğrencilerin sınıf birleştirme biçimleri tablodan incelendiğinde dört ya da beş sınıfın bir araya getirilmesiyle oluşan sınıf biçimi %60’tır. Bu veriler gösteriyor ki araştırmaya katılan köy okullarının büyük bir bölümü tek öğretmen tarafından idare edilmektedir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada kullanılan görüşme formu Şeker (2014) tarafından geliştirilen “Eğitimlerini Birleştirilmiş Sınıfta Tamamlayan Öğrencilerin Görüşleri” adlı formdur.

Şeker (2014) tarafından geliştirilen birleştirilmiş sınıftan mezun öğrencilerin sosyal ve başarı durumlarını ölçmek için geliştirdiği görüşme formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde öğrenciyi tanımaya yönelik kişisel bilgi formu ikinci bölümde de 10 sorudan oluşan görüşme soruları bulunmaktadır. Şeker (2014) görüşme formunun geçerlilik ve güvenilirliğini artırmak için;

1. Uzman görüşü alarak hazırladığı yarı yapılandırılmış görüşme formunu pilot olarak iki öğrenciye uygulayıp soruların anlaşılır olduğu görülmüş ve sorular üzerinde bir değişikliğe gidilmemiştir.

2. İç geçerliliği sağlamak için veri toplama araçları kavramsal bir çerçeve içerisinde hazırlanmış, araştırmacı etkisini kaldırmak için öğrencilerle ön görüşme yapıp araştırmanın amacı hakkında öğrenciler bilgilendirilmiştir. Gerekli güvenli ortam oluşturulduktan sonra elde edilen veriler yazıya aktarılmış, yazıya aktarılan veriler katılımcılara tekrar okutturularak eklemek ve düzeltmek istediği bir düşüncelerinin olup olmadıkları sorulmuş, veriler üzerinde katılımcı teyidi sağlanmıştır.

3. Araştırmanın dış geçerliliğini sağlamak için araştırma ortamının özellikleri ve veri toplama süreci ayrıntılı şekilde betimlenmeye çalışılmıştır.

Şeker'in (2014) yaptığı araştırmada kendi tarafından geliştirdiği ve kullandığı görüşme formunda bulunan açık uçlu sorulara öğrencilerin verdikleri cevaplar dikkate alınarak madde seçenekleri oluşturulmuştur. Bu bağlamda maddelerin frekanslarına bakılmıştır. Seçeneklerin dışında bir cevap vermek isteyen öğrenciler içinse "diğer" seçeneği eklenmiştir.

Bulgular

Bu bölümde, birleştirilmiş sınıftan mezun öğrencilerin üst eğitim kademesinde karşılaştıkları sorunlara ait bulgulara verilmektedir.

Tablo 2. Öğrencilerin hayalindeki mesleklerin dağılımı

Öğrencilerin hayalindeki meslekler	f	%
Doktor	45	28,1
Öğretmen	37	23,1
Diğer	23	14,4
Polis	17	10,6
Hemşire	14	8,8
Mühendis	9	5,6
İmam	8	5,0
Komutan	5	3,1
Hâkim	2	1,3
TOPLAM	160	100,0

Tablodan elde edilen verilere bakıldığında öğrencilerin %28,1'i doktor, %23,1'i öğretmen, %10,6'sı polis olmayı istemektedirler. Araştırmaya katılan ve köy yerinde yaşayan öğrencilerin okul yaşamında sıkça karşılaştıkları meslekleri seçmeleri tablodaki verilerden anlaşılmaktadır.

Tablo 3. Öğretmen değişikliğinin öğrenciler üzerindeki etkisinin dağılımı

Öğretmen değişikliğinin öğrencilere etkisi	f	%
--	---	---

Olumlu	62	38,8
Olumsuz	56	35,0
Hiç etkilenmedi	42	26,3
TOPLAM	160	100,0

Tablo 3'te öğrencilerin yaklaşık %85'i 4 yıl süren ilkökul sürecinde en az iki öğretmen değişikliği yaşamıştır. Bu yaşanan değişikliklerin öğrenciler üzerine etkisi araştırıldığında bu değişikliklerin öğrencilerin %38,8'i olumlu, %35'i olumsuz, %26,3'de hiç etkilenmediklerini belirtmişlerdir. Tablodan anlaşılacağı üzere öğrencilerin büyük bir kısmının dört yıl süren ilkökul sürecinde öğretmen değişikliği yaşamıştır.

Tablo 4. Öğrencilerin karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşlerinin dağılımı

Öğrencilerin karşılaştıkları sorunlar	N	f		%	
		Olumlu	Olumsuz	Olumlu	Olumsuz
1-Birleştirilmiş sınıfta okumayı öneririm.	160	43	117	26,9	73,1
Taşımali öğrenci olmak güzeldir.	154	121	33	75,0	20,6
3-Bağımsız sınıfta derse girmek farklı geldi.	159	113	46	70,6	28,8
4-Birleştirilmiş sınıfta öğretmenlerimiz bizimle yeterince ilgileniyordu.	159	97	62	60,6	38,8

Tabloya bakıldığında öğrencilerin büyük bir bölümü birleştirilmiş sınıfta okumayı önerme konusunda olumsuz görüş bildirmişlerdir.

Tablo incelendiğinde öğrencilerin taşımali okul uygulaması, bağımsız sınıfta derse girmenin farklılığı ve birleştirilmiş sınıfta öğretmen ilgisinin yeterliliği konusunda olumlu düzeyde görüş bildirmişlerdir.

Tablo 5. Birleştirilmiş sınıfta okumayı önermeyen öğrencilerin gerekçelerinin dağılımı

Birleştirilmiş sınıfta okumayı önermeyen öğrencilerin gerekçeleri	f	%
Kafa karışıklığı ve dikkat dağınıklığı	44	45,4
Farklı sınıflar ve öğretmen ilgisi	23	23,7
İyi öğrenememe	21	21,6
Derslerde ilerleyememe	5	5,2
Çok gürültü	2	2,1
Diğer	2	2,1
TOPLAM	97	100,0

Birleştirilmiş sınıfta okumayı önermeyen 97 öğrencinin yaklaşık %90'ı öğretmenin farklı sınıflara ders işlerken ilgisini o sınıfa yönelttiğini bununla birlikte öğretmen o sınıfa ders anlatırken öğrencilerin dikkatinin dağıldığını ve kafalarının karıştığını bunun sonucunda dersleri iyi öğrenemedikleri yönünde bir görüş bildirmişlerdir.

Tablo 6. Öğrencilerin okul başarılarıyla ilgili görüşlerinin dağılımı

Okul başarı görüşleri	f	%
Başarılı	75	46,9
Orta	81	50,6
Başarısız	4	2,5
TOPLAM	160	100,0

Tablodan elde edilen verilere göre 160 öğrencinin %50,6'sı kendini orta düzeyde başarılı, %46,9'u ise başarılı olarak görmektedirler. %2,5'i ise kendini başarısız görmektedir. Aşağıdaki tabloda ise okul başarı düzeylerinde birleştirilmiş sınıfın etkisinin dağılımı gösterilmektedir.

Tablo 7. Birleştirilmiş sınıfın okul başarısına etkisinin dağılım düzeyi

Başarıya etkisi	f	%
Olumlu	45	28,1
Olumsuz	94	58,8
Hiç etkilemedi	21	13,1
TOPLAM	160	100,0

Tablo incelendiğinde birleştirilmiş sınıfta okumanın üst eğitim kademesindeki okul başarısına etkisini olumsuz olarak düşünen öğrenci sayısı 94 kişidir. Bu da 160 öğrencinin yaklaşık %60'na eşittir.

Tablo 5 ve Tablo 6'dan anlaşılacağı üzere birleştirilmiş sınıfta öğrenim görmenin üst eğitim kademesinde okuyan öğrencilerin başarı durumlarını etkilediği görülmektedir.

Tablo 8. Bağımsız sınıfta derse girmenin öğrenci görüşlerine göre dağılımı

Bağımsız sınıfın farkı	f	%
Dersi iyi dinleme imkânı	63	39,4
Öğretmen ilgisi	51	31,9
Aynı yaşta öğrencilerin olması	17	10,6
Gürültünün az olması	14	8,8
Diğer	9	5,6
Hiç fark yok	6	3,8
TOPLAM	160	100,0

Tablo 8 incelendiğinde 160 öğrencinin %31,9'u öğretmenin öğrencilerle daha fazla ilgilenmesi, %39,4'ü ise dersi daha iyi dinleme imkânı olması görüşünü belirtmişlerdir. Bağımsız sınıfta derse girmenin dersi daha iyi dinleme imkân sağladığını belirten öğrenciler öğretmen ilgisinin bağımsız sınıflarda daha iyi olduğunu görüşünü bildirmişlerdir.

Tablo 9. Bağımsız sınıflı bir okulda okumanın öğrenciye etkisinin dağılımı

Bağımsız sınıfta okumuş olsaydın neler farklı olurdu?	f	%
Daha başarılı bir öğrenci olurum.	47	29,4
Derslerimden geri kalmazdım.	6	3,8
Dersleri daha iyi dinler, iyi anladım.	38	23,8
Başka öğrencilerle seviye farkı olmazdı.	34	21,3
Değişen bir şey olmazdı.	23	14,4
Öğretmen bizimle daha çok ilgilenirdi.	12	7,5
TOPLAM	160	100,0

Öğrenciler birleştirilmiş sınıf yerine bağımsız sınıfta okumuş olsalardı 160 öğrencinin %29,4'ü daha başarılı bir öğrenci olacağını, %23,8'i dersleri daha iyi dinler ve daha iyi anlayacağını, %21,3'ü başka öğrencilerle seviye farkı olmayacağı yönünde görüş bildirmişlerdir. Bu bölüme araştırmada elde edilen bulgular yazılmalı, farklı veri toplama araçlarından toplanan veriler alt başlıklar şeklinde eklenmeli ve yukarıdaki önerilere dikkat edilmelidir.

Tartışma ve Yorum

Bu bölümde birleştirilmiş sınıftan mezun öğrencilerin üst eğitim kademesinde karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşleri nelerdir? Problemi doğrultusunda elde edilen bulgular tartışılmaktadır.

1. Öğrencilerin büyük bir bölümünün tercih ettikleri meslekler bakıldığında doktorluk, öğretmenlik, polislik ve hemşirelik olmuştur. Yelken'in (2008) yaptığı araştırmada toplum tarafından saygı gören mesleklerin başında %32,4 ile öğretmenlik ve %30,4 ile doktorluk mesleği gelmektedir. Bu da araştırmanın bulgularını destekler niteliktedir.

2. Araştırmaya katılan öğrencilerin; bağımsız sınıfta derse girmenin farklılığı, taşınmalı öğrenci olma duygusu ve öğretmenlerin ilgisi hususlarında olumlu düzeyde görüş belirttikleri görülmektedir.

3. Araştırmaya katılan öğrencilerin birleştirilmiş sınıfta okumayı önermeyle ilgili hususu olumsuz düzeyde görüş bildirdikleri görülmektedir. Birleştirilmiş sınıfta okumayı önermeyen öğrenciler öğretmenin farklı sınıflara ders işlerken ilgisini ders işlediği sınıfa yönelttiğini bununla birlikte öğrencilerinin dikkatinin dağıldığını ve kafalarının karıştığını, bunun sonucunda dersleri iyi öğrenemedikleri yönünde görüş bildirmişlerdir. Bu bulgu Şeker'in (2014) araştırmasındaki öğretmenin aynı ders saati içerisinde birden fazla sınıfla ilgilenmek zorunda olması bunun sonucunda konuları yetiştiremedikleri bulgularıyla örtüşmektedir.

4. Taşınmalı eğitimin değerlendirmesi hususunda öğrencilerin büyük bir bölümünün taşınmalı sistemden memnun oldukları görülmektedir. Öğrencilerin taşınmalı eğitimden memnuniyet görüşlerinin nedenleri sorulduğunda yorulmadan okula gidip geldiklerini servisle yapılan yolculuğun eğlenceli olduğunu, daha çok arkadaş edindiklerini ve ailelerini günlük görme imkânına sahip olduklarını belirtmişlerdir. Bu bulgu Secer ve Yelken'in (2009) taşınmalı eğitim üzerine yaptıkları araştırmada öğrencilerin servis hizmetinden memnun oldukları bulgusuyla benzer özellikler göstermektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin yarıdan fazlasının okul başarısının orta düzeyde olduğu yönünde görüş bildirmektedirler. Öğrencilerin büyük bir bölümü birleştirilmiş sınıfta okumanın şu an ki okul başarılarını olumsuz etkilediğini düşünmektedir. Bunun nedeninin bağımsız sınıftan; öğretmenin daha çok ilgilenmesi, dersi daha iyi dinleme imkânının olması, akranlarıyla bir arada eğitim almaları ve sınıftaki gürültünün az olması avantajlarından yararlanamamalarından kaynaklandığı ileri sürülebilir. Öğrencilerin görüşlerinden yola çıkarak bağımsız sınıfta birleştirilmiş sınıf arasında bir fark olduğunu, birleştirilmiş sınıfta verilen eğitimin bağımsız sınıfta göre eksik yanlarının olduğu sonucuna ulaşılabilir. Öğrencilerin birleştirilmiş sınıf yerine bağımsız sınıfta okumuş olmalarının başarılarını etkileyeceğini, dersleri daha iyi dinleyip daha iyi anlayacaklarını ve başka öğrencilerle seviye farkının az olacağını ifade etmişlerdir. Summak, Summak ve Gelebek'in (2011) araştırmalarında bağımsız sınıfta uygulanan müfredatın aynısının birleştirilmiş sınıflara uygulandığını bunun sonucunda zamanın birçok kazanıma değinmek için yeterli olmadığını belirtmiştir. Yine Köksal'ın (2005) araştırmasında zaman sıkıntısı yüzünden programdaki birçok konunun işlenmediğini, birleştirilmiş sınıftan mezun öğrencilerin konu eksikliğiyle üst eğitim kademesindeki okula başladığını ve okul başarısının bundan olumsuz etkilendiğini belirtmiştir. Yapılan araştırmalar birleştirilmiş sınıfta okumanın okul başarısını olumsuz etkilediği bulgusuyla örtüşmektedir.

Sonuçlar

1. Araştırmaya katılan öğrencilerin öğretmenlik, doktorluk, polislik ve hemşirelik mesleklerini tercih etmelerinin nedeni olarak bu mesleklerle okul yaşamında ve gündelik hayatta sıkça karşılaşmalarının etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
2. Birleştirilmiş sınıftan mezun olan öğrencilerin birleştirilmiş sınıfta okumayı önermedikleri bunun nedeni olarak da öğretmenin diğer sınıfta ders anlatırken dikkatlerinin dağıldığı, kafalarının karıştığı, iyi öğrenemedikleri sonucuna varılmıştır.
3. Öğrencilerin taşınmalı eğitim uygulamasından memnun oldukları sonucuna ulaşılmıştır.
4. Öğrencilerin kendi başarılarını orta ve başarılı düzeyde gördüklerini, birleştirilmiş sınıfta okumanın şu an ki okul başarılarını olumsuz etkilediğini sonucuna ulaşılmıştır.

Öneriler

1. Öğretmenlerin birleştirilmiş sınıfta dersi iyi şekilde planlaması, ödevli derslerde öğrencilerin dikkatinin dağılmasına ve kafalarının karışmasına neden olan faktörlerin en az düzeye indirilmesi gerekir. Yine öğrencinin başarısının artırılmasına yönelik kurs, etüt, egzersiz gibi etkinlikler düzenlenebilir.

2. Öğrencilerin sık sık öğretmen değişikliği yaşamamasına neden olan etkenlerin önüne geçilmelidir. Öğretmenlerin köyde yaşamaya teşvik edici faaliyetler düzenlenmeli, öğretmenlerin atama yönetmeliği değiştirilerek köyde uzun yıllar kalmalarını sağlayan düzenlemeler getirilmelidir.

3. Öğretmenlerin birleştirilmiş sınıfta dersi iyi şekilde planlaması, ödevli derslerde öğrencilerin dikkatinin dağılmasına ve kafalarının karışmasına neden olan gürültü, ders sürecini iyi yönetememe, kural eksikliği vb. faktörlerin en az düzeye indirilmesi gerekir.

4. Öğrencilerin genel olarak olmak istediği öğretmenlik, doktorluk mesleklerin dışındaki meslekler öğrencilere tanıtılmalı, farklı meslek gruplarından kişilerin sınıfa getirilerek görüşme yapılması sağlanmalı, okulda meslek tanıtım günleri düzenlenmeli, okul panolarına meslekler hakkında bilgilendirici afiş ve bilgilendirici broşürleri asılmalıdır.

Kaynaklar

- Akbaşlı, S. ve Pilten, Ö. (1999). *Birleştirilmiş sınıflarda öğretim*. Konya: Mikro Yayınları.
- Binbaşıoğlu, C. (1999). *Birleştirilmiş sınıflarda öğretim*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ceyhun, İ. (1999). *Birleştirilmiş sınıflarda öğretim ve derslerin planlanması*. İstanbul: Bakanlar Matbaacılık.
- Çınar, İ. (2004). Birleştirilmiş sınıflı ilköğretim okullarında ilk okuma yazma öğretimine ilişkin bir araştırma. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(7), 31-45.
- Erdem, A. R., Kamacı, S. ve Aydemir, T. (2005). Birleştirilmiş sınıfları okutan sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar: Denizli örneği. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 1(1-2), 3-13.
- Erdem, A. R. (2008). *Birleştirilmiş sınıflarda öğretim*. (Geliştirilmiş 5. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Karaman, F. (2006). *Birleştirilmiş sınıflarda matematik dersindeki başarı düzeyi ile normal sınıflardaki başarı düzeyinin karşılaştırılması*.

- Yayınlanmış yüksek lisans tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Van
- Kılınç, S. (2005). *Birleştirilmiş ve normal sınıflarda okuyan 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin Türkçe ve matematik derslerindeki başarılarının karşılaştırılması*. Yayınlanmış yüksek lisans tezi, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Köksal, K. (2005). *Birleştirilmiş sınıflarda öğretim*. (4. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- MEB, (2000). *İlköğretim Birleştirilmiş sınıflar fen bilgisi ve sosyal bilgiler öğretmen kılavuz kitabı*. Ankara: M.E.B. Yayınları, 2000.
- MEB, (2006). *2005-2006 Yılı Sayısal Verileri*, <http://iogm.meb.gov.tr>, Erişim tarihi: 14.12.2017.
- MEB, (2012). *2011-2012 Milli eğitim istatistikleri örgün eğitim*. http://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2012_12/06021046_meb_istatistikleri_orgun_egitim_2011_2012.pdf. Erişim Tarihi:14.12.2017
- Öztürk, H. D. (2002). *Birleştirilmiş sınıflarda öğretim*. Ankara: TAKAV Matbaacılık ve Yayıncılık A.Ş.
- Palavan, Ö. (2007). *İlköğretim birinci kademedeki birleştirilmiş sınıflardaki 4. sınıf öğrencilerinin, sosyal bilgiler dersinin kazanımlarına erişim düzeyleri*. Yayınlanmış yüksek lisans tezi, On Dokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- Secer, M. ve Yelken, T. Y. (2009). İlköğretim 6,7 ve 8. sınıf öğrencilerinin taşınabilir eğitimde karşılaştığı sorunlar (Gülner Örneği). *İlköğretim Online*, 8(1), 24-35.
- Sınmaz, A. (2009). *Birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinin yeni ilköğretim programının uygulanmasına ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi (Düzce İli Örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Summak, M. S., Summak, A. E. G. ve Gelebek, M. S. (2011). Birleştirilmiş sınıflarda karşılaşılan sorunlar ve öğretmenlerin bakış açısından olası çözüm önerileri (Kilis İli Örneği). *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(3), 1221-1238.
- Şeker, H. (2014). *Birleştirilmiş sınıflı okullardan mezun öğrencilerin üst eğitim kademelerindeki akademik ve sosyal başarı durumları*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Taşdemir, M. (2012). *Birleştirilmiş sınıflarla öğretim*. (Geliştirilmiş 6. Basım) Ankara: Pegem Yayınları.

- URL-1, (2017). İlköğretim ve eğitim kanunu ile bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun. 30.03.2012 tarihi Resmi Gazete Sayı:28261
<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/04/20120411-8.htm>
Erişim Tarihi:10.12.2017.
- Yelken, K. (2008). *Orta öğretim son sınıf öğrencilerinin üniversite tercihlerini ve meslek seçimini etkileyen faktörler (Sakarya İl Merkezi Örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Students Encountered Problems at Upper Education Stope Who Are Graduated from Unified Class

İbrahim Gönül^{1, †} and Rumiye Arslan²

¹National Ministry Education, Turkey

²Amasya University, Turkey

Received: 03.04.2017 - Revised: 10.01.2018 - Accepted: 24.01.2018

Citation: Gönül, İ. and Arslan, R. (2018). Students Encountered Problems at Upper Education Stope Who Are Graduated from Unified Class. *Amasya Education Journal*, 7(1), 43-62.

Summary

Problem Statement: It is compulsory to apply multiage classes on the basis of economic, social and geographical situation of Turkey. Particularly as a result of migration from the villages, the population of the village is decreasing from day to day. This affects the number of students the number of students who fall below 10 in the number of students are included in the closed school or boarding school. Students with more than 10 students are graduated after 4 years of education in multiage classes. Most of the graduates of this educational institution are included in the transported school and they continue their education at the hostels in places where transportation is not possible. These students, who have completed the classroom and started studying at a higher level in an independent class, face some problems. Especially, the education given to the students who are studying in the multiage classes is unfortunate compared to the students who study in the city center in terms of environment. This is because these students who are studying in multiage classes do not have the environmental conditions to support the education they receive and as a result they face great problems starting from the city life. Considering that the classrooms are mostly in the villages, it is necessary to give good education to the students who study here

[†] Corresponding author: e-mail: gnl29@gmail.com

ISSN: 2146-7811, ©2018

so that socialization and modernization can be realized and the problems arising in this application should be evaluated and the problems should be solved. Whether the classes are multiage or independent classes can be seen as a factor affecting success. It is important that students studying in the primary school can not find any research on the problems in the upper education level and these problems are detected. The problem addressed in this study is "What are the opinions of the students studying at the upper secondary level on the problems encountered in upper secondary education?" And the answer was sought.

Purpose of the Study: In this study, it was aimed to identify the problems faced by the students who read the multiage classes and settled in the upper education level.

Method(s): Qualitative research has been carried out using the screening method to determine the problems faced by high school graduates in upper secondary education. The study group of the study was in the second half of 2015-2016 academic year in Kelkit district of Gümüşhane province. It constitutes 160 students. The scale used in the research consists of two parts. In the first part there is a personal information form for defining the student and in the second part there are also interview questions consisting of 11 questions. Substance options were created by considering the answers given by the students to the open questions in the interview form. In this context, the frequencies of the materials are examined. For students who want to answer outside of options, the "other" option is added. In the analysis of the percentages, the frequency is used.

Findings and Discussions: According to the findings obtained from the research, most of the students stated that they would prefer to be professionally respected teachers (32.4%) and doctors (30.4%). Students participating in the research; It is seen that they have a positive opinion on the difference in entering the class in the independent class, the feeling of being a student who is a student, and the interest of the teachers. It appears that the students who participated in the survey gave a negative opinion about the proposal to read in the unified class. Students who did not recommend reading in a unified class pointed to the fact that the teacher directed the class to teach different classes while teaching the interest, and that their students were distracted and that their heads were involved and that they did not learn the lessons well. It is seen that most of the students are satisfied with the transport system in evaluating the carrier education. A large proportion of the pupils think that they are studying in a unified class, which negatively affects school achievement. The reason for this is the independent class; It can be argued that the teacher is more interested, has the opportunity to listen to the lesson, has a co-education with his peers, and has not benefited from the advantages of having a little noise in class.

Conclusions and Recommendations: A multiage curriculum should be prepared. In this way, the student can be prevented from starting with a lack of upper level education. Factors that cause students to frequently experience teacher change should be avoided. It is important for teachers to plan lessons well in multi-class classes, to reduce the factors that cause students to distract attention and to confuse their minds in lessons with lessons. The professions other than the professions which the students want to be in general should be promoted to the students who are profession outside the profession of the profession, the persons from different professions should be brought to class and interviews should be organized. Occupation announcement days should be arranged in the school. Informative banners and informative brochures about the professions should be posted on the school boards.

Keywords: Multiage Class, Upper Education Stage, Problems Encountered